

Финансиски извештаи и Извештај на независниот ревизор

Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје

31 декември 2018 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за сеопфатната добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независниот ревизор

**До Акционерите на
Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје**

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b-1/20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (0)2 3214 700
F +389 (0)2 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.grantthornton.mk

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје (во понатамошниот текст „Берзата“) составени од Извештајот за финансиската состојба на ден 31 декември 2018 година, Извештајот за сеопфатната добивка, Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 33.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Берзата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Берзата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРВ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти финансиската состојба на Македонска берза на хартии од вредност АД, Скопје на ден 31 декември 2018 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

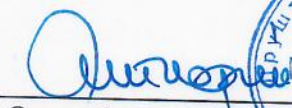
Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Берзата е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Берзата за 2018 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Берзата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (А) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Берзата со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Скопје,
7 март 2019 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Сузана Ставриќ
Управител

Сузана Ставриќ
Овластен ревизор

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за сеопфатната добивка

		Во илјади денари	
		За годината што завршува на	31 декември
	Белешка	31 декември 2018	31 декември 2017
Приходи од редовно работење	4	49,140	31,493
Приходи од вложувања	5	3,414	2,933
Останати приходи	6	3,949	3,209
Трошоци за надоместоци и провизии	7	(10,560)	(9,292)
Курсни разлики, нето	8	(1)	(2)
Трошоци за вработените	9	(14,854)	(12,868)
Трошоци за амортизација и депрецијација	12,13	(3,160)	(3,219)
Останати трошоци од работењето	10	(10,027)	(7,695)
		17,901	4,559
Удел во (загубата) на заедничко вложување употребувајќи го методот на главнина	14	(661)	(425)
Добивка пред оданочување		17,240	4,134
Данок на добивка	11	(1,394)	(214)
Добивка за годината		15,846	3,920
Останата сеопфатна добивка за годината			
Останата сеопфатна добивка		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		15,846	3,920
Заработка по акција			
- Основна / разводнета (денари по акција)	24	5,676	1,404

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	2018	Во илјади денари 2017
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности и опрема	12	57,141	59,285
Нематеријални средства	13	850	976
Учество во заедничко вложување	14	323	984
Пласмани во банки	17	40,000	10,000
		98,314	71,245
Тековни средства			
Пари и парични еквиваленти	16	1,056	3,082
Пласмани во банки	17	19,059	49,090
Вложувања кои се чуваат за тргување	18	37,080	17,850
Побарувања од купувачи	19	6,839	5,115
Останати побарувања	20	872	518
		64,906	75,655
Вкупно средства		163,220	146,900
Капитал и обврски			
Капитал	21		
Акционерски капитал		103,498	103,498
Резерви		35,648	35,648
Задржани добивки		20,093	4,247
Вкупно капитал		159,239	143,393
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	22	2,020	1,954
Обврски за данок на добивка		1,211	159
Останати обврски	23	750	1,394
Вкупно тековни обврски		3,981	3,507
Вкупно капитал и обврски		163,220	146,900

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Одборот на директори на Берзата на 6 март 2019 година и потпишани од:

Г-дин Иван Штериев
Главен извршен директор

Г-дин Антонио Велјанов
Овластен сметководител

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал	Резерви	Во илјади денари Задржани добивки	Вкупно
На 01 јануари 2018	103,498	35,648	4,247	143,393
<i>Трансакции со сопствениците</i>				
Добивка за годината	-	-	15,846	15,846
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	-	15,846	15,846
На 31 декември 2018	103,498	35,648	20,093	159,239
На 01 јануари 2017	103,498	35,648	327	139,473
<i>Трансакции со сопствениците</i>				
Добивка за годината	-	-	3,920	3,920
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината	-	-	3,920	3,920
На 31 декември 2017	103,498	35,648	4,247	143,393

Финансиски извештаи
31 декември 2018 година

Извештај за паричните текови

Белешки	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември	2017
	2018	2017
Оперативни активности		
Добивка (загуба) пред оданочување	17,240	4,134
Усогласувања за:		
Депрецијација на недвижности и опрема	2,711	2,865
Амортизација на нематеријални средства	449	354
Удел во (загубата) на заедничко вложување	661	425
Загуба поради оштетување и ненаплатливост	637	525
Нето сегашна вредност на расходувани основни средства	-	-
Приходи од усогласување на објективна вредност на удели	(629)	(418)
Приходи по основ на камати	(1,347)	(1,199)
<i>Добивка од оперативни активности пред промените во обртниот капитал</i>	<i>19,722</i>	<i>6,686</i>
<i>Промени во обртниот капитал</i>		
Пласмани во банки	-	(1,500)
Побарувања од купувачи	(2,374)	(1,233)
Останати побарувања	(353)	(33)
Обврски кон добавувачи	66	834
Останати обврски	(640)	686
<i>Добивка од оперативни активности по промените во обртниот капитал</i>	<i>16,421</i>	<i>5,440</i>
Наплатена камата	1,390	1,198
Наплатен/(Платен) данок на добивка, нето	(342)	-
	17,469	6,638
Инвестициони активности		
Набавка на недвижности и опрема	(571)	(517)
Набавка на нематеријални средства	(323)	(121)
Купени удели во инвестициски фонд	(18,601)	(3,210)
	(19,495)	(3,848)
Финансиски активности	-	-
	-	-
Нето промена на паричните средства	(2,026)	2,790
Парични средства на почетокот на годината	3,082	292
Парични средства на крајот на годината	1,056	3,082

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје („Берзата“) е акционерско друштво со седиште на ул. Орце Николов бр.75, Скопје, регистрирано во Република Македонија во 1995 година.

Берзата ги извршува своите активности во согласност со одредбите од Законот за хартии од вредност и Законот за трговски друштва, со дозвола бр.00-49/1 од 25 август 1995 година издадена од Комисијата за хартии од вредност како берза на хартии од вредност.

Основните активности на Берзата се следните:

- Организирање и тргување со хартии од вредност;
- Организирање и одржување на информационите системи за тргување со хартии од вредност;
- Котирање на хартии од вредност со кои се тргува на Берзата;
- Овозможува утврдување и известување за склучените трансакции со хартии од вредност;
- Објавување информации за работењето на Берзата.

Со состојба на 31 декември 2018, акционери на Берзата се 18 правни лица (2017: 18 правни лица) и 17 физички лица (2017: 17 физички лица).

Овластени учесници на Берзата кои може да тргуваат со хартии од вредност се брокерските куќи и банките. Секоја членка мора да има лиценца за тргување со хартии од вредност издадена од Комисија за хартии од вредност. На 31 декември 2018 година вкупниот број на овластени членки на Берзата изнесува 11 (2017: 11), од кои 5 се брокерски куќи (2017: 5) и 6 се банки (2017: 6).

Комисијата за хартии од вредност врши надзор и контрола на работата на Берзата и нејзините членки вклучени во дејности поврзани со хартии од вредност.

На 31 декември 2018 година, Берзата има 15 вработени (2017: 13 вработени).

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/2004 ...120/2018) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 20 декември 2010 година и бр. 107 од 10 август 2011 година). Овој Правилник го содржи консолидираниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) и Толкувањата заедно со нивните придружни документи како што се издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се изготвени според историска вредност, освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Берзата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 3.6: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017. Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари („МКД“ или „денар“), кои се известувачка и функционална валута на Берзата. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на нивното настанување. Трансакција во странска валута е трансакција која гласи на странска валута или може да се претвори во странска валута.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во добивките и загубите во периодот кога тие настануваат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Трансакции во странска валута (продолжува)

Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 ЕУР	61.4950 денари	61.4907 денари
1 УСД	53.6887 денари	51.2722 денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Извештајот за финансиската состојба на нето основа во случаи, доколку такви постојат, кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Признавање на приходи

Приходите се признаваат кога идните економски користи во форма на приливи или зголемување на средствата во Берзата се веројатни и мерливи. Приходите го вклучуваат вкупниот износ на побарувањата за провизија за извршени услуги, намалени за износот на данокот на додадена вредност.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се признава во периодот кога услугата е извршена и тоа:

- Провизијата за тргување се признава кога трансакцијата е извршена;
- Надоместоците по сите основи се признаваат за периодот за кој истите се однесуваат.

Приходи од камати

Приходите од камати се разграничуваат на временска основа, со примена на ефективна каматна стапка на износот на финансиското средство. Ефективната каматна стапка служи за дисконтирање на проценетите идни парични приливи и споредба со нивната сметководствена вредност.

Приходи од закупнина

Приходите од закупнина на средства на оперативен лизинг се признаваат на правилинска основа во согласност со условите за оперативен наем.

2.5 Учества во заеднички вложувања

Финансиските извештаи на ентитети (заеднички вложувања) чија финансиска и деловна политика е контролирана заеднички од Берзата и други ентитети независни од Берзата, во финансиските извештаи се евидентирани според методот на главнина, според кој учеството во заеднички вложувања почетно се признава по неговата набавна вредност. Последователно, сметководствената вредност се зголемува или намалува за да се прикаже уделот на Берзата во добивката или загубата по датумот на стекнување, како и потенцијални загуби поради оштетување.

Заедничката контрола се остварува кога финансиските и деловни политики на заедничките вложувања бараат едногласна согласност од страните кои ја делат контролата.

2.6 Финансиски средства

Берзата ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, вложувањата кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположливи за продажба. Раководството на Берзата ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукутации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Со состојба на 31 декември 2018 година, Берзата поседува удели во инвестициски фондови со објективна вредност од 37,080 илјади денари (2017: 17,850 илјади денари).

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Берзата одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето. Кредитите и побарувањата на Берзата на датумот на известување се состојат од побарувања од купувачи во земјата и странство, депозити, останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Вложувања кои се чуваат до доспевање

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се не-деривативни вложувања со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Берзата има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Берзата продаде значаен износ на вложувања кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Берзата нема средства класифицирани во оваа категорија на денот на известување.

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства се признаваат на датумот на порамнување - датум кога Берзата се обврзува да го купи или продаде средството.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во добивките и загубите.

Последователно мерење на финансиските средства

Финансиски средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се мерат по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата и финансиските средства кои се чуваат до доспевање се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивките или загубите во периодот кога се појавуваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат како останата сеопфатна добивка, се додека финансиското средство не се отуѓи или општети, при што, кумулативните добивки или загуби претходно признаени како останата сеопфатна добивка се признаваат како тековни добивки или загуби. Каматите на вложувањата во должнички хартии од вредност расположливи за продажба се пресметани со употреба на методата на ефективна камата и се признаени во тековните добивки или загуби како дел од останатите приходи. Дивидендите на вложувањата во инструменти на капиталот расположливи за продажба се признаени во тековните добивки или загуби како дел од останатите приходи и кога Берзата има воспоставено право на прилив од дивиденди.

Објективните вредности на котираните вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотиран хартии од вредност), Берзата утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената.

Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Берзата ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

2.7 Оштетување на финансиските средства

Средства признаени по амортизирана набавна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата („случај на загуба“) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат.

Евидентираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на известување, Берзата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки и загуби. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби. Кај сопственичките финансиски средства расположливи за продажба, анулирањето на оштетувањето не се евидентира преку добивки и загуби и и секое последователното зголемување на објективната вредност се признава како останата сеопфатна добивка.

2.8 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Берзата кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

Права и лиценци

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода, со корисен век на употреба од 5 години.

2.9 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се признаени по набавна вредност намалена за акумулирана депрецијација и акумулирано резервирање поради оштетување, доколку има. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Депрецијацијата се пресметува пропорционално, со цел алокација на набавната (проценетата набавна) вредност на материјалните средства во текот на нивниот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Компјутери	4 години
Моторни возила	4 години
Мебел и канцелариска опрема	4 до 10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Берзата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во добивките и загубите во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Истите се вклучуваат во добивките и загубите во периодот кога настануваат.

Методот на депрецијација, проценетиот корисен век и резидуалната вредност се преоценуваат на секоја дата на известување и се корегираат доколку е соодветно.

2.10 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на депрецијација и амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.11 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти се состојат од депозити по видување во банки и пари во благајна во денари и странска валута. Паричните еквиваленти ги опфаќаат краткорочните, високо ликвидни финансиски инструменти, кои брзо можат да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.

2.12 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман.

Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон добавувачи и останати обврски.

Обврски кон добавувачи

Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Обврските спрема добавувачи се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Останати обврски

Останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Останатите обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

2.13 Резервирање

Резервирање се признава кога Берзата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.14 Донации

Донациите се евидентираат како приход систематски и рационално во текот на употребливиот век на средствата. Добиените донации се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во тековните добивки и загуби како останати деловни приходи.

2.15 Надомести за вработените

Берзата плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и во задолжителните приватни пензиски фондови. На датумот на известување, не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во државата имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден со законски прописи. Берзата нема било каква обврска да обезбеди дополнителни надомести за своите сегашни и поранешни вработени на датумот на известување.

2.16 Данок на добивка

Тековен и одложен данок на добивка

Данокот на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Тековниот данок на добивка, по стапка од 10%, се пресметува на добивката за периодот која се утврдува како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи зголемена за непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи. Даночната основа се намалува за износот на приходите од дивиденди остварени со учество во капиталот на друг обврзник - резидент на Република Македонија, под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата на дивиденда. Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на задржаните добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка.

Одложениот данок на добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок на добивка се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот данок на добивка се задолжува или одобрува во тековни добивки и загуби, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат во сеопфатната добивка, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во останата сеопфатна добивка.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, Берзата нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.17 Данок на додадена вредност (ДДВ)

Приходите од тргувањата како и другите приходи кои Берзата ги остварува во текот на редовното работење се ослободени од ДДВ. Влезниот ДДВ при набавка на средства или услуги не може да се поврати од даночните власти и се признава како дел од набавната вредност на средствата или како трошок, доколку е применливо.

Приходите од наемнини и другите приходи кои не се дел од редовните деловни активности на Берзата се признаваат намалени за износот на ДДВ. Нето износот на поврат/обврска за ДДВ спрема даночните власти се вклучува како други побарувања/обврски на датумот на известување.

2.18 Наем

Сметководство на давателот на наемот

Наем е договор според кој давателот на наем го префрла врз корисникот на наем правото за користење на одредено средство за утврден период на време за одредена исплата или серија од исплати.

Наемот, каде значителен дел од ризикот и наградите од сопственост се задржани од страна на давателот на наем, е класифициран како оперативен наем. Исплатите кои се направени под оперативниот наем (нето од сите користи добиени од страна на давателот на наемот), се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка врз основ на праволиниската метода во текот на периодот на наемот.

Кога средствата се даваат на финансиски наем, сегашната вредност на исплатите на наемот е признаена како побарување. Разликата помеѓу бруто побарувањето и сегашната вредност на побарувањето е признаена како незаработен финансиски приход.

Приходот по наем е признаен според условите за наем со користење на методот за нето инвестиција, со којшто се прикажува постојано периодично враќање на средствата. Кога средствата се даваат под оперативен наем, средството се вклучува во Извештајот за финансиска состојба според видот на средството. Добивката од наем се признава според условите на наемот користејќи ја праволиниската метода.

2.19 Капитал, резерви, задржана добивка и плаќања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Резерви

Законските резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на акционерите на Берзата.

(в) Задржана добивка

Задржаната добивка ги вклучува задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

(г) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Берзата.

2.20 Превземени и неизвесни обврски

Не се признаени неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се признаени во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се признава како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.21 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзан субјект во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

- а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседуваат помал процент, можат да влијаат посредно или непосредно врз одлучувањето во тоа правно лице;
- б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 20% од акциите со право на глас или иако поседува помал процент, може да влијае посредно или непосредно врз одлучувањето на тоа правно лице;
- в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 30% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 30% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- г) физичко лице или лица кои имаат непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и
- ѓ) во врска со лицата наведени погоре, било кој член на потесното семејство или сродник заклучно со втор степен на крвно сродство.

2.22 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Берзата на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

2.23 Известување по сегменти

За целите на финансиското известување, форматот на известувањето по сегменти се определува според работни сегменти во согласност со барањата на акционерите, чишто ризици и стапки на поврат зависат од различните видови на услуги што Берзата ги извршува.

Активностите на Берзата се организирани и управувани во само еден сегмент и се извршуваат на територија на државата.

3 Управување со финансиски ризици

Деловните активности на Берзата се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со финансиските ризици вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Берзата се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Берзата.

Политиките на Берзата за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Берзата редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Раководството на Берзата во согласност со политиките на Одборот на директори. Раководството ги идентификува и проценува финансиските ризици во тесна соработка со деловните единици на Берзата.

3.1 Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик кога договорната страна не е во можност да ги исполни обврските според финансискиот инструмент или договорот што резултира во финансиска загуба. Берзата нема значајна концентрација на кредитниот ризик. Побарувањата од купувачите се состојат од поголем број на салда. На тој начин, управувањето со кредитниот ризик вклучува политика на разумно намалување и дисперзија на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиентите. Побарувањата на Берзата не се обезбедени со било какви инструменти за обезбедување.

Максималната изложеност на Берзата на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на финансиските извештаи, кои се прикажани во следната табела (во илјади денари):

	2018	2017
Пари и парични еквиваленти	1,056	3,082
Пласмани во банки	59,059	59,090
Вложувања кои се чуваат за тргување	37,080	17,850
Побарувања од купувачи	6,839	5,115
	104,034	85,137

Структурата на побарувањата од купувачите со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година е како што следи (во илјади денари):

31 декември 2018	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	5,449	-	5,449
Доспеани, но неоштетени побарувања	1,390	-	1,390
Доспеани и оштетени побарувања	3,968	(3,968)	-
Вкупно на 31 декември 2018		(3,968)	
31 декември 2017			
Недоспеани побарувања	4,332	-	4,332
Доспеани, но неоштетени побарувања	783	-	783
Доспеани и оштетени побарувања	3,608	(3,608)	-
Вкупно на 31 декември 2017	8,723	(3,608)	5,115

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Недоспеаните побарувања во износ од 5,449 илјади денари (2017: 4,332 илјади денари) во најголем дел се однесуваат на побарувања по основ на провизии за тргување на берза кои потекнуваат од 31 декември 2018. Овие побарувања достасуваат за наплата 7 дена по датумот на фактурирањето.

Старосната структура на доспеаните, но неоштетени побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2018 и 2017 година е како што следи (во илјади денари):

	2018	2017
До 180 дена	903	534
Од 180 - 365 дена	360	25
Над 365 дена	127	224
	1,390	783

3.2 Пазарни ризици

Берзата е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Берзата на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Берзата утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Берзата е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови. Позицијата на Берзата во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2018 и 2017 година е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Берзата по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот период помеѓу датумот на проценка или датумот на достасување (во илјади денари).

	Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12мес.	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Без Камата	Вкупно
31 декември 2018							
Средства							
Пари и парични еквиваленти	1,056	-	-	-	-	-	1,056
Пласмани во банки	-	-	49,000	10,000	-	59	59,059
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	6,839	6,839
Вложувања кои се чуваат за тргување	-	-	-	-	-	37,080	37,080
	1,056	-	49,000	10,000	-	43,978	104,034
Обврски							
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	2,020	2,020
Останати обврски	-	-	-	-	-	104	104
	-	-	-	-	-	2,124	2,124
Нето каматен ризик	1,056	-	49,000	10,000	-	41,854	101,910
31 декември 2017							
Средства							
Пари и парични еквиваленти	3,082	-	-	-	-	-	3,082
Пласмани во банки	-	-	49,001	10,000	-	89	59,090
Побарувања од купувачи	-	-	-	-	-	5,115	5,115
Вложувања кои се чуваат за тргување	-	-	-	-	-	17,850	17,850
	3,082	-	49,001	10,000	-	23,054	85,137
Обврски							
Обврски кон добавувачи	-	-	-	-	-	1,954	1,954
Останати обврски	-	-	-	-	-	823	823
	-	-	-	-	-	2,777	2,777
Нето каматен ризик	3,082	-	49,001	10,000	-	20,277	82,360

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Ефективните каматни стапки за пласманите во банки (депозити) во текот на 2018 изнесувале од 2.00% до 2.70% на годишно ниво (2017: 1.55% до 2.50% на годишно ниво).

Валутен ризик

Берзата е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразуваат врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Берзата на 31 декември 2018 и 2017 година (во илјади денари).

31 декември 2018	ЕУР	УСД	денари	Вкупно
Средства				
Пари и парични еквиваленти	64	-	992	1,056
Пласмани во банки	-	-	59,059	59,059
Побарувања од купувачи	1,307	-	5,532	6,839
Вложувања кои се чуваат за тргување	-	-	37,080	37,080
	1,371	-	102,663	104,034
Обврски				
Обврски кон добавувачи	369	-	1,651	2,020
Останати обврски	-	-	104	104
	369	-	1,755	2,124
Нето девизна позиција	1,002	-	100,908	101,910
31 декември 2017				
Средства				
Пари и парични еквиваленти	595	26	2,461	3,082
Пласмани во банки	-	-	59,090	59,090
Побарувања од купувачи	1,251	-	3,864	5,115
Вложувања кои се чуваат за тргување			17,850	17,850
	1,846	26	83,265	85,137
Обврски				
Обврски кон добавувачи	161	-	1,793	1,954
Останати обврски	-	-	823	823
	161	-	2,616	2,777
Нето девизна позиција	1,685	26	80,649	82,360

Анализа на сензитивноста на странски валути:

Средства / (Обврски)	Промена во 2018	Промена во 2017	(во илјади денари)	
			2018	2017
			Добивка / (Загуба)	
ЕУР	1%	1%	10	17
УСД	5%	5%	-	1
Добивка / (Загуба)				

Анализата на сензитивност ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% и/или 5%. Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали/зголеми својата вредност во однос на странските валути за +/- 1% и/или 5%.

3.3 Ризик од ликвидност

Берзата води сметка за измирување на своите обврски во договорените и законски рокови. Берзата ги вложува средствата во депозити. Вложените средства во депозити во зависност од ликвидносните потреби може да се повлечат во секој момент и на тој начин Берзата да ја спречи појавата на ликвидносни проблеми во работењето. Берзата секогаш се осигурува дека има доволно готовина на располагање за подмирување на достасаните обврски. Во досегашното работење Берзата била во можност да ги исплати сите доспеани обврски во согласност со договорените рокови.

Изложеност на ризик на ликвидност

Сите финансиски обврски на Берзата доспеваат во рок од една година од датумот на известување.

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.4.1 Финансиски инструменти признаени по објективната вредност

Прифатената сметководствена рамка бара финансиските средства и обврски да се групираат во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Со состојба на 31 декември 2018 година Берзата поседува удели во инвестициски фонд во износ од 37,080 илјади денари (2017: 17,850 илјади денари). Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на достапни податоци за набљудување на вредноста на средствата на датумот на известување и класифицирани во ниво 2 во согласност со хиерархијата на објективната вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Проценка на објективна вредност (продолжува)

3.4.2 Финансиски инструменти кои не се признаени по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиската состојба не се признаени според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		(во илјади денари) Објективна вр.	
	2018	2017	2018	2017
Средства				
Пари и парични еквиваленти	1,056	3,082	1,056	3,082
Пласмани во банки	59,059	59,090	59,059	59,090
Побарувања од купувачи	6,839	5,115	6,839	5,115
Вкупни средства	66,954	67,287	66,954	67,287
Обврски				
Обврски кон добавувачи	2,020	1,954	2,020	1,954
Останати обврски	104	823	104	823
Вкупни обврски	2,124	2,777	2,124	2,777

Финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти, како и на побарувањата од купувачи се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Финансиски обврски

Објективната вредност на финансиските обврски се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

3.5 Управување со капиталот

При управување на својот капитал, Берзата се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регулаторот,
- Заптита на способноста на Берзата да продолжи со своето деловно работење во континуитет, и
- Одржување на цврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Усогласеност со законската регулатива

Согласно со тековната законска регулатива, односно со член 75 од Законот за хартии од вредност Берзата е должна во секое време да го одржува износот на капиталот, односно основната главнина на ниво од најмалку 500,000 Евра. Износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналниот износ на сите влогови на акционерите, односно на номиналниот износ на сите акции издадени од Берзата. На 31 декември 2018 година, основната главнина изнесува 1,695,023 Евра (2017: 1,695,023 Евра).

3.6 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Берзата, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Берзата се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2018 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираниите вредности на овие средства се анализирани во Белешките 12 и 13. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Оштетување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Берзата пресметува оштетување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

4 Приходи од редовно работење

	2018	2017
Тргување	34,450	17,374
Котирање	7,950	8,100
Членство	2,859	2,939
Дистрибуција на берзански податоци	2,841	2,575
Објави на веб страна на Берза согласно закон	1,040	505
	49,140	31,493

Приходите од тргување во износ од 34,450 илјади денари (2017: 17,374 илјади денари) произлегуваат од пресметка на провизии согласно обемот и типот на трансакции според Тарифникот одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

Приходите од надомест за котација изнесуваат 7,950 илјади денари (2017: 8,100 илјади денари). Останатите приходи од редовно работење исто така произлегуваат од надоместоци утврдени во тарифникот на Берзата, одобрен од страна на Комисијата за хартии од вредност.

5 Приходи од вложувања

	2018	2017
Приходи од камата		
Пари и сметки во банка (вклучувајќи депозити)	1,347	1,199
	1,347	1,199
Приходи од закупнини		
Приходи од оперативен наем (белешка 12)	1,438	1,316
	1,438	1,316
Приходи од усогласување на објективна вредност на вложувања кои се чуваат за тргување		
Приходи од усогласување на вредноста во домашни инвестициски фондови	629	418
	629	418
	3,414	2,933

6 Останати приходи

	2018	2017
Превентивно одржување на софтверски систем на брокери	2,104	1,756
Спонзорства и котизации за годишна конференција	920	930
Закуп на медиумски простор	485	315
Наплатени резервирани побарувања (Белешка 19)	277	88
Приходи од спроведени обуки	82	29
Останати приходи	81	91
	3,949	3,209

Од месец март 2017 година Берзата започна со остварување на приходи по основ на надомест за превентивно одржување на софтверот за брокерско работење од своите членки.

7 Трошоци за надоместоци и провизии

	2018	2017
Провизија за Комисијата за хартии од вредност	10,475	9,225
Банкарски провизии	85	67
	10,560	9,292

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Трошоци за надоместоци и провизии (продолжува)

За извршениот надзор на Берзата, Комисијата за хартии од вредност наплатува надоместок којшто се утврдува врз основа на Тарифникот на Комисијата за хартии од вредност и истиот се пресметува како 0,006% од пазарната капитализација на сите сегменти на пазарот на последниот ден на тргување во претходната година. Пазарната капитализација ја утврдува Комисијата за хартии од вредност со Записник.

8 Курсни разлики, нето

	2018	2017
Позитивни курсни разлики	11	15
Негативни курсни разлики	(12)	(17)
	(1)	(2)

9 Трошоци за вработените

	2018	2017
Нето плати	9,825	8,459
Даноци и придонеси	4,850	4,247
Други трошоци за вработените	179	162
	14,854	12,868

10 Останати трошоци од работењето

	2018	2017
Материјали	1,609	1,637
Трошоци за одржување и други услуги	2,059	1,898
Загуби поради оштетување и ненаплатливост (Белешка 19)	637	525
Трошоци за годишна конференција	419	331
Трошоци за телефон и пошта	503	454
Маркетинг и односи со јавноста	735	559
Трошоци на Одборот на директори	1,507	480
Патни трошоци	263	246
Интелектуални услуги	518	437
Премии за осигурување	158	190
Обезбедување	40	40
Донации	500	-
Останато	1,079	898
	10,027	7,695

Согласно Одлука бр.02-721/1 и Одлука бр.02-697/1 на Собрание на акционери на Македонска берза АД Скопје, за месечен надомест за неизвршните членови на Одборот на директори, како и по основ на годишна награда, е пресметан и исплатен вкупен износ од 1,507 илјади денари.

11 Данок на добивка

	2018	2017
Тековен даночен расход	1,394	214
Одложен даночен расход	-	-
	1,394	214

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Данок на добивка (продолжува)

Усогласувањето на вкупниот данок на добивка според даночниот биланс за 2018 и 2017 година е како што следи:

	2018	2017
Добивка пред оданочување	17,240	4,134
Непризнаени расходи за даночни цели од тековната година	1,698	904
Даночна основа	18,938	5,038
Намалување на даночна основа		
Дел од загуба намалена за непризнаени расходи, пренесена од претходните години	-	(2,895)
Даночна основа по намалување	18,938	2,143
Данок на добивка по даночна стапка од 10% (2017: 10%)	1,894	214
Даночно ослободување за дадени донации	(500)	-
Данок од добивка	1,394	214
Ефективна даночна стапка	8%	5%

12 Недвижности и опрема

	Објекти	Мебел, возила и друга опрема	Опрема во подготовка	Вкупно
Набавна вредност				
На 01 јануари 2017	77,312	22,569	-	99,881
Набавки во текот на годината	-	517	-	517
Продажби	-	(2,056)	-	(2,056)
На 31 декември 2017/ 01 јануари 2018	77,312	21,030		98,342
Набавки во текот на годината	-	178	393	571
Расходувања	-	(893)	-	(893)
На 31 декември 2018	77,312	20,313	393	98,018
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2017	17,685	20,563	-	38,248
Депрецијација за годината	1,933	932	-	2,865
Расходување	-	(2,056)	-	(2,056)
На 31 декември 2017/01 јануари 2018	19,618	19,439	-	39,057
Депрецијација за годината	1,932	779	-	2,711
Расходувања	-	(893)	-	(893)
На 31 декември 2018	21,550	19,326	-	40,875
Нето евидентирана вредност				
На 01 јануари 2017	59,627	2,006	-	61,633
На 31 декември 2017	57,694	1,591	-	59,285
На 31 декември 2018	55,761	987	393	57,141

Дел од деловниот објект на Берзата почнувајќи од 01 март 2008 година е предмет на изнајмување под оперативен лизинг за период од една година, со можност за продолжување на договорот. Берзата не го евидентирала горенаведеното средство како средство дадено под закуп од причина што смета дека изнајмените простории не би можеле да бидат предмет на одделна продажба доколку не се направи реконструкција на објектот и други прилагодувања на документацијата. Доколку делот од објектот кој се издава би се сметал како посебен објект, неговата проценета вредност на 31 декември 2018 година, согласно проценката извршена во декември 2018 година од страна на овластен проценител, би изнесувала приближно 29 милиони денари (2017: 20 милиони денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Недвижности и опрема (продолжува)

Во текот на 2018 година, Берзата изврши отпис на застарена опрема во износ од 893 илјади денари со нето сегашна вредност од 0 денари (2017: 2,056 илјади денари со нето сегашна вредност од 0 денари).

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 на објектите и опремата во сопственост на Берзата не е воспоставено заложно право и/или хипотека.

13 Нематеријални средства

	Софтвер	Лиценци	Вкупно
Набавна вредност			
На 01 јануари 2017	10,265	558	10,823
Набавки	121	-	121
На 31 декември 2017/ 01 јануари 2018	10,386	558	10,944
Набавки	323	-	323
На 31 декември 2018	10,709	558	11,267
Акумулирана амортизација			
На 01 јануари 2017	9,056	558	9,614
Амортизација за годината	354	-	354
На 31 декември 2017/ 01 јануари 2018	9,410	558	9,968
Амортизација за годината	449	-	449
На 31 декември 2018	9,859	558	10,417
Нето евидентирана вредност			
На 01 јануари 2017	1,209	-	1,209
На 31 декември 2017	976	-	976
На 31 декември 2018	850	-	850

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 на нематеријалните средства во сопственост на Берзата не е воспоставено заложно право или друг вид на ограничување на сопственоста.

14 Учество во заеднички вложувања

	2018	2017
СЕЕ ЛИНК доо Скопје	323	984
	323	984

На 15 април 2014 година, Берзата склучи договор со Бугарска Берза - Софија АД и Загребска Берза АД за основање на друштво со ограничена одговорност СЕЕ ЛИНК доо Скопје („Друштвото“) со седиште во Скопје. Основната дејност на Друштвото е имплементирање и управување со софтверски компоненти на регионалниот проект за управување со налози за тргување. Вкупниот основачки влог на Берза во Друштвото до 31 декември 2014 изнесува 3,500 Евра, односно 215 илјади денари со што Берза се здоби со 33,33% учество во капиталот на Друштвото. Со одлука на Одборот на Директори, максималниот износ на влог со кој Берзата може да учествува во капиталот на Друштвото е 27,000 Евра во денарска противвредност. На 30 декември 2014 Берзата уплати дополнителни 9,833.33 Евра, односно 605 илјади денари за зголемување на учеството во заедничкото вложување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Учество во заеднички вложувања (продолжува)

На 24 февруари 2015 година, дополнително уплатените средства за учество во заедничкото вложување се регистрирани како влог во Централниот регистар на Р. Македонија. На 22 декември 2015 година Берзата уплати дополнителни 13,333.33 Евра, односно 823 илјади денари за зголемување во заедничкото вложување. Со тоа влогот на Македонска берза АД Скопје во заедничкото друштво СЕЕ Линк ДОО Скопје на 31 декември 2018 и 2017 година изнесува 1,642 илјади денари (26,666.66 илјади евра) што претставува еднакво учество со останатите две берзи во вкупниот влог на друштвото од 80 илјади евра.

Со состојба на 31 декември 2018 година, во финансиските извештаи на Берзата, Друштвото СЕЕ Линк ДОО Скопје е признаено како заеднички контролирано вложување со користење на методот на главнина.

Промените во сметката на учеството во заеднички вложувањата во текот на 2018 и 2017 година е како што следи:

	2018	2017
На 1 јануари	984	1,409
Зголемување на вложување	-	-
Удел во (загубата) на заедничкото вложување	(661)	(425)
На 31 декември	323	984

Во табелата подолу се прикажани финансиските извештаи на заеднички контролираното друштво, со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година:

	2018	2017
Извештај за финансиската состојба		
Нетековни средства - нематеријални средства	8,444	12,196
Тековни средства	4,178	3,645
Вкупно средства	12,622	15,841
Нетековни обврски - разграничени донации за набавка на нематеријални средства	(8,444)	(12,196)
Тековни обврски	(3,210)	(694)
Вкупно обврски	(11,654)	(12,890)
Нето средства	968	2,951

За периодот од 01 јануари до 31 декември
2018 2017

Извештај за сеопфатна добивка		
Приходи	6,096	8,008
Расходи	(8,079)	(9,284)
(Загуба) пред оданочување	(1,983)	(1,276)
Даночен расход	-	-
(Загуба) по оданочување	(1,983)	(1,276)

Финансиските извештаи на заеднички контролираното друштво со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018 година се подготвени врз основа на претпоставката за континуитет, која се заснова на претпоставката дека средствата и обврските на заеднички контролираното друштво може да се реализираат во рамките на нормалниот тек на деловните активности на заеднички контролираното друштво.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Учество во заеднички вложувања (продолжува)

Способноста на заеднички контролираното друштво да продолжи со своите деловни активности ќе зависи од вршењето на своите редовни активности и од можноста за изнаоѓање на континуирани извори на финансирање. На крајот на 2018 година, Надзорниот одбор на заеднички контролираното друштво донесе одлука за плаќање на годишен надоместок од страна на берзите основачи согласно тарифата, а во јануари 2019 година, заеднички контролираното друштво ја ревидираше тарифата и воведе членарина за брокери. Сопствениците и раководството на Друштвото немаат намера да го ликвидираат или да го прекинат работењето на заеднички контролираното друштво.

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, Берзата изврши пресметка согласно методот на главнина како што следи:

	2018	2017
Нето средства	968	2,951
Учество од 33.33%	323	984
Загуба по оданочување	(1,983)	(1,276)
Учество од 33.33%	(661)	(425)

15 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Берзата признаени на датумот на известувањето за објавените периоди се категоризирани на следниов начин:

	Вложувања кои се чуваат за тргување	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2018			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Пари и парични еквиваленти	-	1,056	1,056
Пласмани во банки	-	59,059	59,059
Побарувања од купувачи	-	6,839	6,839
Вложувања кои се чуваат за тргување	37,080	-	37,080
	37,080	66,954	104,034
		Останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Обврски кон добавувачи		2,020	2,020
Останати обврски		104	104
		2,124	2,124

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Финансиски инструменти по категории (продолжува)

	Вложувања кои се чуваат за тргување	Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2017			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Пари и парични еквиваленти	-	3,082	3,082
Пласмани во банки	-	59,090	59,090
Побарувања од купувачи	-	5,115	5,115
Вложувања кои се чуваат за тргување	17,850	-	17,850
	17,850	67,287	85,137

	Останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба		
Обврски кон добавувачи	1,954	1,954
Останати обврски	823	823
	2,777	2,777

16 Пари и парични еквиваленти

	2018	2017
Сметки во банки		
Во денари	982	2,455
Во странска валута	64	618
Пари во благајна		
Во денари	10	6
Во странска валута	-	3
	1,056	3,082

17 Пласмани во банки

	2018	2017
Депозити во домашни банки	59,000	59,001
Намалено за: тековна доспеаност	(19,000)	(49,001)
Вкупно долгорочни депозити во банки	40,000	10,000
Тековна достасаност на долгорочни депозити	19,000	49,001
Побарувања по основ на камати	59	89
Вкупно краткорочни депозити во банки	19,059	49,090

Депозитите во домашни банки се состојат од орочени депозити со оригинален рок на доспевање од 12 до 36 месеци со годишна каматна стапка од 2.00% до 2.70% (2017: со рок на доспевање од 12 до 24 месеци и со годишна каматна стапка од 1.55% до 2.50%).

18 Вложувања кои се чуваат за тргување

	2018	2017
Удели во инвестициски фондови класифицирани како чувани за тргување	37,080	17,850
	37,080	17,850

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година, Берзата поседува удели во КБ Публикум
Паричен фонд и КД фондови-КД Кеш депозит кои ги класифицира како чувани за тргување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

19 Побарувања од купувачи

	2018	2017
Побарувања од купувачи	10,807	8,723
Намалено за исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(3,968)	(3,608)
	6,839	5,115

Движењето на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од купувачи е прикажано подолу:

	2018	2017
Со состојба на 01 јануари	3,608	3,171
Загуби поради оштетување (Белешка 10)	637	525
Наплатени резервирани побарувања (Белешка 6)	(277)	(88)
	3,968	3,608

20 Останати побарувања

	2018	2017
Однапред пресметани трошоци	872	518
	872	518

Со состојба на 31 декември 2018 година, однапред пресметаните трошоци во износ од 872 илјади денари (2017: 518 илјади денари) се однесуваат на трошоци за одржување на софтвер, осигурување на возила и опрема и останато.

21 Акционерски капитал

Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2018 година, акционерскиот капитал на Берзата изнесува 103,498 илјади денари (2017: 103,498 илјади денари).

Акционери на Берзата со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година се следните:

Акционер	Број на акции	Вредност по акција во ЕУР	31 декември 2018	
			Вредност во ЕУР	Учество во %
Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	446	607.1	270,766.60	15.97
Комерцијална Банка АД Скопје	279	607.1	169,380.90	9.99
ТТК Банка АД Скопје	279	607.1	169,380.90	9.99
Стопанска Банка АД Скопје	277	607.1	168,166.70	9.92
Еуростандард Банка АД Скопје	276	607.1	167,559.60	9.89
НЛБ Банка АД Скопје	170	607.1	103,207.00	6.09
КБ Публикум Инвест	153	607.1	92,886.30	5.48
Централна Кооперативна Банка АД Софија	148	607.1	89,850.80	5.30
Охридска банка АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
УНИ Банка АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
Еуролинк АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
	2,472		1,500,751.20	88.54
Останати акционери со учество помало од 5%	320	607.1	194,272.00	11.46
Вкупно	2,792		1,695,023.20	100%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

Акционерски капитал (продолжува)

Акционер	Број на акции	Вредност по акција во ЕУР	31 декември 2017	
			Вредност во ЕУР	Учество во %
Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	446	607.1	270,766.60	15.97
Комерцијална Банка АД Скопје	279	607.1	169,380.90	9.99
ТТК Банка АД Скопје	279	607.1	169,380.90	9.99
Стопанска Банка АД Скопје	277	607.1	168,166.70	9.92
Еуростандард Банка АД Скопје	276	607.1	167,559.60	9.89
НЛБ Банка АД Скопје	170	607.1	103,207.00	6.09
КБ Публикум Инвест	153	607.1	92,886.30	5.48
Централна Кооперативна Банка АД Софија	148	607.1	89,850.80	5.30
Охридска банка АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
УНИ Банка АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
Еуролинк АД Скопје	148	607.1	89,850.80	5.30
	2,472		1,500,751.20	88.54
Останати акционери со учество помало од 5%	320	607.1	194,272.00	11.46
Вкупно	2,792		1,695,023.20	100%

Стекнувањето на акции чиј вкупен кумулативен износ надминува 10%, 20%, 30% и 50% од вкупно издадените акции со право на глас на Берзата подлежи на посебен режим согласно Законот за хартии од вредност.

Резерви

Резервите се создадени иницијално врз основа на домашната законска регулатива и последователно зголемени во текот на годините како резултат на распределба на нето добивките по оданочување. Резервите може да се користат согласно позитивната законска регулатива.

22 Обврски кон добавувачи

	2018	2017
Обврски кон добавувачи	2,020	1,954
	2,020	1,954

23 Останати обврски

	2018	2017
Однапред наплатени приходи	237	224
Даноци	307	279
Примен депозит	104	34
Обврски за плати	-	789
Останато	102	68
	750	1,394

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018
(Сите износи се во илјади Денари, освен ако не е поинаку наведено)

24 Заработка по акција

Основната заработка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2018	2017
Добивка која припаѓа на акционерите	15,846	3,920
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	15,846	3,920
Пондериран просечен број на обични акции	2,792	2,792
Основна / разводната заработка по акција (денари по акција)	5,676	1,404

25 Потенцијални и превземени обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година не се евидентирани судски спорови против Берзата и следствено, не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Берзата редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на судски спорови и евентуални побарувања против Берзата кои би можеле да се појават во иднина.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Берзата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на Раководството на Берзата и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

26 Трансакции со поврзани субјекти и надомести на раководството

Ниту еден од акционерите на Берзата нема статус на поврзан субјект, бидејќи ниту еден од нив нема значајно влијание врз активностите на Берзата.

Со состојба на 31 декември 2018 година, Берзата има учество во заедничко вложување во СЕЕ Линк во висина од 323 илјади денари (2017: 984 илјади денари).

Надоместите за клучното раководство се како што следи:

	2018	2017
Извршни директори		
Бруто плати	3,820	3,295
	3,820	3,295

27 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2018 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.